

- physical training: Thesis abstract. ... Candidate of Sciences in Physical Education and Sports: 24.00.04. Pereyaslav-Khmelnitskiy, 2013. 21 p.
8. Borovyk M.O. Pedagogical conditions for the formation of physical endurance in future officers of the National Police in the process of professional training: Thesis abstract. ... Candidate of Ped. Sciences: 13.00.04. Kharkiv, 2013. 384 p.
9. Shemchuk V., Khatsaiuk O., Sokolovsky V., Kovtunenka A., Kornienko O., Mushtatov Yu. Formation of professional competences of future officers for actions in conditions of radiation, chemical and biological danger. Kyiv, 2021. – № 1 (43). P.p. 360-381.
10. Samsonov Y., Golovchenko O., Kochura I., Bezborodov E., Tolokneev V., Dyachenko K., Kurilov M. A model of forming the readiness of the calculation of the ZU-23 installation to perform tasks as assigned using means of special physical training. Scientific journal of the National Pedagogical Dragomanov University. Series № 15. Scientific and pedagogical problems of physical culture (physical culture and sports). Kyiv, 2021. – Issue 7 (138). P.p. 109-114.
11. Khatsaiuk, O., Medvid, M., Maksymchuk, B., Kurok, O., Dziuba, P., Tyurina, V., Chervonyi, P., Yevdokimova, O., Levko, M., Demchenko, I., Maliar, N., Maliar, E., & Maksymchuk, I. (2021). Preparing Future Officers for Performing Assigned Tasks through Special Physical Training. Revista Romaneasca pentru Educatie Multidimensionala, 13 (2), 457-475. <https://doi.org/10.18662/rrem/13.2/431>.
12. Kononets N. Binary class as a form of resource-oriented education of cadets. Problems of modern teacher training (Innovative technologies). Kyiv, 2014. – Issue 9 (1). P.p. 80-86.
13. Sukhomlyn O.V., Ryzhko I.O. The role of binary classes for improving the educational process and increasing cadets' interest in acquiring and applying knowledge. A young scientist. Odesa, 2016. – Issue 4. P.p. 286-289.
14. Starova Yu.S., Protsenko L.M. Interdisciplinary integration as a key attribute of conducting a binary class. Nursing. Ternopil, 2019. – Issue 3. P.p. 12-16.
15. Martynenko O.V., Yemelyanova O.Yu. Binary approach in the formation of musical competence of the future choreographer. Scientific notes of NDU named after M. Gogol (psychological and pedagogical sciences). Nizhin, 2021. – Issue 3. P.p. 83-92.
16. Chehivska Yu.S., Dus S.V. The use of binary classes during the teaching of the discipline "Physical education" in institutions of higher education. Scientific journal of the National Pedagogical Dragomanov University. Series № 15. Scientific and pedagogical problems of physical culture (physical culture and sports). Kyiv, 2021. – Issue 5 (136). P.p. 143-145.
17. Lazorenko S.A., Panchuk A.P., Panchuk I.V., Lazorenko S.S., Kravchuk E.V., Posypayko A.O., Danilyuk M.M., Fishchuk, I.M. Prospects for introducing binary educational and training classes into the system of long-term training of fellow wrestlers. Scientific journal of the National Pedagogical Dragomanov University. Series № 15. Scientific and pedagogical problems of physical culture (physical culture and sports). Kyiv, 2021. – Issue 8 (139). P.p. 63-70.
18. Leshchenya S.V., Orlenko I.P., Meleshko A.O., Zabrodskyi S.S. Instruction on the organization of physical training in the National Guard of Ukraine (Under the general editor-in-chief of the physical culture and sports worker of Ukraine O.N. Maltseva): Instruction. Kyiv: GUNGU, 2019. 146 p.
19. Computer program "Statistics in pedagogy" (Chi square (χ^2): distribution, how to calculate it, examples)] (2022). URL: <https://uk.warble-toncouncil.org/chi-cuadrada-8151> (data zvernennia: 04.11.2022). [in Ukrainian].
DOI 10.31392/NPU-nc.series15.2023.1(159).34

УДК: 378.937

Циганенко О.І.¹

доктор медичних наук, професор, професор кафедри спортивної медицини

Першегуба Я.В.²

кандидат медичних наук, доцент, доцент кафедри громадського здоров'я

¹Національний університет фізичного виховання і спорту України

²Національний університет охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика

СУЧАСНІ ПЕДАГОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ВИКЛАДАННЯ ЕКОЛОГІЇ СПОРТУ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Дуже актуальним та своєчасним є проведення аналізу сучасних педагогічних підходів до вирішення такої актуальної проблеми як організація викладання екології спорту у вищих навчальних закладах (університетах), які займаються освітою для спортивної галуззі, як в Україні так і закордоном. Це стосується насамперед Національного університету фізичного виховання і спорту України та Байройтського університету (Universität Bayreuth) у Федеративній республіці Німеччині, де проводиться викладання екології спорту.

Мета дослідження: розгляд та аналіз сучасних педагогічних підходів до викладання у закладах вищої освіти (університетах) положень екології спорту для підготовки фахівці, які мали б відповідні знання навички та компетенції, як відносно спорту так і екології спорту для впровадження на практиці положень концепції сталого розвитку спорту, яка спрямована насамперед на збереження доброго стану довкілля в практиці спортивної діяльності.

Методи дослідження: використані методи теоретичного аналізу наукової літератури: узагальнення, формалізація, абстрагування, синтез, які застосовуються в екології та екології спорту.

Результати дослідження та висновки. Проведено аналіз перспективних сучасних педагогічних підходів, які можуть бути використані при організації викладання екології спорту у закладах вищої освіти, які займаються освітою для спортивної галузі. Визначено перспективи застосування сучасних педагогічних підходів до організації

освіти з екології спорту в закладах вищої освіти, які займаються спортом. Робляться висновки, що організація викладання з екології спорту є дуже своєчасною та актуальною і її необхідно впроваджувати у закладах вищої освіти, які займаються спортом. Для організації викладання екології спорту в закладах вищої освіти (університетах), які займаються освітою для спортивної галузі, можуть бути використані два педагогічні підходи. Перший педагогічний підхід базується на розробці міждисциплінарних програм з викладання екології спорту (Федеративна республіка Німеччина). Другий педагогічний підхід (Україна) базується на викладанні екології спорту на другому (магістерському) рівні вищої освіти за спеціальністю 017 «Фізична культура і спорт», спеціалізацією «Менеджмент у спорті», профільним спрямуванням «Екологія спорту». Вибір конкретного педагогічного підходу до викладання екології спорту в закладі вищої освіти може визначитися самим закладом вищої освіти з урахуванням його особливостей та спеціалізації. При цьому другий педагогічний підхід з організації викладання екології спорту в принципі більше підходить для університетів фізичної культури і спорту України аніж перший, так як дає можливість проводити безперервну екологічну освіту.

Ключові слова: екологія, екологія спорту, менеджмент у спорті, методологія викладання екології спорту.

Tsyhanenko O.I., Pershehuba Ya.V. Modern pedagogical approaches to the organization of teaching the ecology of sports in institutions of higher education. It is very relevant and timely to conduct an analysis of modern pedagogical approaches to solving such an urgent problem as the organization of teaching the ecology of sports in higher educational institutions (universities) that are engaged in education for the sports industry, both in Ukraine and abroad. This applies primarily to the National University of Physical Education and Sports of Ukraine and the University of Bayreuth in the Federal Republic of Germany, where sports ecology is taught. The purpose of the study: consideration and analysis of modern pedagogical approaches to teaching in higher education institutions (universities) the provisions of sports ecology for the training of specialists who would have the appropriate knowledge, skills and competences both in relation to sports and sports ecology for the implementation in practice of the provisions of the concept of sustainable development of sports, which is primarily aimed at preserving the good state of the environment in the practice of sports activities. Research methods: used methods of theoretical analysis of scientific literature: generalization, formalization, abstraction, synthesis, which are used in ecology and sports ecology. Research results and conclusions. An analysis of promising modern pedagogical approaches that can be used in the organization of teaching the ecology of sports in institutions of higher education, which are engaged in education for the sports industry, has been carried out. The prospects of applying modern pedagogical approaches to the organization of sports ecology education in higher education institutions engaged in sports are determined.

Conclusions are made that the organization of teaching on the ecology of sports is very timely and relevant and must be implemented in higher education institutions engaged in sports. Conclusions are made that the organization of teaching on the ecology of sports is very timely and relevant and must be implemented in higher education institutions engaged in sports. Two pedagogical approaches can be used to organize the teaching of sports ecology in institutions of higher education (universities) that provide education for the sports industry. The first pedagogical approach is based on the development of interdisciplinary programs for teaching the ecology of sports (Federal Republic of Germany). The second pedagogical approach (Ukraine) is based on the teaching of sports ecology at the second (master's) level of higher education in the specialty 017 «Physical culture and sport», specialization «Sports management», profile direction «Sport ecology». The choice of a specific pedagogical approach to teaching the ecology of sports in a higher education institution can be determined by the higher education institution itself, taking into account its features and specialization. At the same time, the second pedagogical approach to the organization of teaching ecology of sports is, in principle, more suitable for universities of physical culture and sports of Ukraine than the first, as it provides an opportunity to conduct continuous environmental education.

Keywords: ecology, sports ecology, management in sports, methodology of teaching sports ecology.

Постановка проблеми та актуальність дослідження. «Концепція сталого розвитку спорту» акцентує увагу на сталому розвитку спортивної галузі, у першу чергу на вирішенні екологічних проблем охорони природи при проведенні таких масштабних спортивних заходів, як чемпіонати світу та Європи, Ігри Олімпіад та зимові Олімпійські ігри, що вимагає будівництва на значних територіях численних спортивних споруд та об'єктів, створення інфраструктури для розміщення й життєвого забезпечення великої кількості спортсменів та фахівців, журналістів, вболівальників тощо. При цьому можуть суттєво страждати, як природні так і антропогенні екосистеми, які розташовані на територіях спортивних об'єктів, що визначає необхідність використання природоохоронних положень екології спорту у першу чергу стосовно збереження доброго стану довкілля, живої природи та здоров'я людини. При цьому повинен бути забезпечений і сталий розвиток спортивних споруд та спортивних комплексів (спортивної інфраструктури в цілому) [1-3, 5, 13].

Так згідно рекомендацій Оргкомітету 23-го Конгресу Міжнародної асоціації споруд для спорту та відпочинку (IAKS) для сталого розвитку спортивних комплексів та споруд необхідно виконувати такі основні положення: обережне відношення до стану навколишнього середовища та живої природи, ефективне та бережливе використання природних ресурсів та енергії, для зменшення території забудови та експлуатації забезпечувати багатофункціональність спортивних комплексів та споруд [6].

Вказане робить актуальним проведення підготовки фахівців, які б мали відповідні професійні знання, як стосовно спорту так і екології спорту, що досягається шляхом організації викладання екології спорту у вищих навчальних закладах, які займаються освітою для спортивної галузі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій показав, що вже існують два основних педагогічні підходи до проведення підготовки фахівців, які мали б відповідні професійні знання і компетенції стосовно, як спорту так і екології спорту, а також і збалансованого, раціонального природокористування, як складової екології спорту у галузі спорту [3, 4,

10, 11].

Перший педагогічний підхід був запроваджений у Федеративній республіці Німеччини (ФРН) у місті Байройт (Баварія), у Байройтському університеті (University of Bayreuth), а також у Вищій школі фізкультури та спорту у місті Кельні. Цей педагогічний підхід передбачає створення міждисциплінарної освітньої програми закладів вищої освіти (ЗВО) з екології спорту, яка повинна викладатися на різних факультетах відповідного закладу вищої освіти (ЗВО) [4].

Другий педагогічний підхід, який вже запроваджений в Україні у Національному університеті фізичного виховання і спорту України (м. Київ), передбачає підготовку на другому (магістерському) рівні спеціалістів за спеціальністю 017 «Фізична культура і спорт», спеціалізацією «Менеджмент у спорті», профільним спрямуванням «Екологія спорту» [3, 12, 14].

Наявність двох педагогічних підходів викладання екології спорту у закладах вищої освіти (ЗВО), які займаються освітою для спортивної галузі, робить необхідність у їх аналізі, визначення переваг та недоліків, а також і перспектив подальшого викладання за кожним з педагогічних напрямків.

Зв'язок роботи з науковими програмами та практичними завданнями. Виконання роботи обумовлено практичними завданнями з визначенням подальших шляхів викладання екології спорту у вищих навчальних закладах України, які займаються освітою для спортивної галузі.

Метою дослідження є розгляд та аналіз сучасних педагогічних підходів до викладання у закладах вищої освіти положень екології спорту для підготовки фахівців, які мали б відповідні знання, навички та компетенції, як відносно спорту так і екології спорту для впровадження на практиці положень концепції сталого розвитку спорту, яка спрямована насамперед на збереження доброго стану довкілля в практиці спортивної діяльності.

Методи дослідження: використані методи теоретичного аналізу наукової літератури: узагальнення, формалізація, абстрагування, синтез, які застосовуються в екології та екології спорту [3].

Результати дослідження та їх обговорення. Необхідно зразу відмітити, що проблема зв'язку спорту, здоров'я та довкілля набуває все більшого суспільного, економічного, екологічного та навіть і політичного значення. Все більшу актуальності мають питання, як і яким чином займатися спортом на природі без шкоди для неї. З'явилося навіть гасло – «Із користю для себе - без шкоди для природи», для виконання якого дуже суттєвим є організація процесу екологічної освіти. Відносно спорту це у першу чергу стосується безпосередньо екології спорту, як науки та сфери практичної діяльності для виконання основних положень «Концепції сталого розвитку спорту». При цьому екологію спорту визначають, як науку, що займається екологічними аспектами та проблемами спортивної діяльності у сфері спорту та проблемою екологізації спорту [3, 4].

Для вирішення цих питань у Федеративній республіці Німеччини (ФРН) у Байройтському університеті (Баварія), відповідно першому педагогічному підходу до організації викладання екології спорту, була спеціально створена кафедра спортивної екології. Це дозволяє залучати для сумісної роботи високо кваліфікованих спеціалістів саме з екології спорту, а також суміжних екологічних спеціальностей. Вказане дає можливість підвищувати оперативність у прийнятті рішень при розробці якісних програм навчання з екологічної освіти, у першу чергу з екології спорту [4].

Однак необхідно відмітити, що Байройтський університет не є спеціалізованим університетом стосовно освіти для галузі спорту. Тому при визначенні профілю та обсягів роботи кафедри екології спорту у Байройтському університеті було враховано те, що університет спеціалізується на створенні міждисциплінарних програм (так званих міждисциплінарних студій). Відповідно стосовно екології спорту була спеціально розроблена спеціалізована «Міждисциплінарна програма з екології спорту» з таким сучасним підходом, як застосування цифрових технологій, що дозволило викладати екологію спорту, як дисципліну на різних факультетах університету з постійним, оперативним підвищенням якості навчання. Програма також передбачає зв'язок та взаємодію з традиційними навчальними дисциплінами, які викладаються в університеті з метою координації їх змісту, взаємної інтеграції та можливість озброєння студентів універсальними знаннями. В програмі значна увага приділяється не тільки спорту, але і спортивному туризму [4, 7].

Таким чином при створенні розглянутої програми був використаний педагогічний підхід універсалізації набуття знань для можливості наступного працевлаштування студентів в різних галузях, в тому числі і в спорті. «Міждисциплінарна програма з екології спорту» використовується для навчання студентів на факультеті економіки спорту, як спеціалізованого відносно спорту факультету, а також на факультеті геоєкології, як спеціалізованого факультету вже відносно екології, насамперед геоєкології та ландшафтної екології. Студенти, які вивчали положення екології спорту можуть використовувати їх не тільки в галузі спорту, але і в спортивному туризмі [4].

Що стосується другого педагогічного підходу організації викладання екології спорту, то з урахуванням концепції безперервної екологічної освіти в Національному університеті фізичного виховання і спорту України за спеціальністю 017 «Фізична культура і спорт» з перспективою подальшої підготовки за профільним спрямуванням «Екологія спорту» проводиться на двох освітніх рівнях - першому (бакалаврський), другому (магістерський). Викладання екології (в тому числі деяких положень екології спорту) на першому (бакалаврському) рівні за спеціальністю 017 «Фізична культура і спорт» проводиться за такими спеціалізаціями: тренерська діяльність у вибраному виді спорту; менеджмент у спортивній діяльності; фітнес і рекреація; фізкультурно - спортивна реабілітація, фізична реабілітація; кіберспорт [3, 8, 12, 14].

На другому (магістерському) рівні викладання положень екології спорту проводиться за спеціальністю 017 «Фізична культура і спорт» за освітньо - професійною програмою «Менеджмент у спорті», профільне спрямування «Екологія спорту» за вибірковим компонентом, а саме вибірковим блоком №3 програми, який загалом має 35 кредитів ЄКТС. Вибірковий блок №3 містить таку базову дисципліну як ВКМС 15 «Екологія спорту» (10 кредитів ЄКТС; екзамен), яка доповнюється такими екологічними дисциплінами як ВКМС 16 «Управління природоохоронною діяльністю та екологічне інспектування у спорті» (5 кредитів ЄКТС), ВКСМ 17 «Збалансоване природокористування у спорті» (5

кредитів ЄКТС; залік), ВКСМ 18 «Сучасні проекти екологічного харчування» (5 кредитів ЄКТС; екзамен), ВКСМ 19 «Ендоекологічні проблеми спорту» (5 кредитів ЄКТС; екзамен), ВКСМ 20 «Програма екологічного дизайну у спорті» (5 кредитів ЄКТС; екзамен) [3,9].

Для викладання цих дисциплін був спеціально створений на кафедрі спортивної медицини НУФВСУ цикл екологієни. В роботі циклу екологієни при викладанні дисциплін, значна увага приділяється, управлінню природоохоронної діяльності та екологічному інспектуванню, медичним аспектам екології спорту, таким, як ендоекологічні проблеми спорту, сучасні проекти екологічного харчування, а також збалансованому природокористуванню в спорті, екологічному дизайну в спортивній галузі тощо [3, 12, 14].

Таким чином, певна перевага другого педагогічного підходу в організації викладання екології та екології спорту, який вже практикується в Україні, є безперервність організації та проведення екологічної освіти (спочатку бакалаврський рівень вищої освіти, а потім магістерський) та її системність і комплексність, коли екологія спорту викладається комплексно, системно з доповненням її іншими екологічними дисциплінами такими, як «Збалансоване природокористування в спорті», «Управління природоохоронною діяльністю та екологічне інспектування в спорті» тощо.

В перспективі рекомендується використовувати два розглянутих педагогічні підходи до викладання екології спорту в закладах вищої освіти, які займаються освітою для галузі спорту. Вибір педагогічного підходу повинен визначати кожний заклад вищої освіти (університет) з урахуванням його особливостей та спеціалізації.

Висновки. Сучасна освіта з екології спорту, організації її викладання стала актуальною проблемою, яка потребує свого вирішення у практичному аспекті. Для організації освіти з екології спорту в ЗВО можуть бути використані два основні педагогічні підходи. Перший педагогічний підхід базується на розробці міждисциплінарних програм з вивчення екології спорту. Другий педагогічний підхід базується на вивченні екології спорту на другому (магістерському) рівні вищої освіти за спеціальністю 017 «Фізична культура і спорт», спеціалізацією «Менеджмент у спорті», профільне спрямування «Екологія спорту».

Вибір конкретного педагогічного підходу до організації викладання екології спорту в закладах вищої освіти (ЗВО), які займаються спортом, може визначитися самим ЗВО з урахуванням, як його особливостей так і спеціалізації. При цьому другий педагогічний підхід з організації викладання екології спорту в принципі більше підходить для університетів фізичної культури і спорту України ніж перший, так як надає можливість до проведення безперервної екологічної освіти.

Перспективи подальших досліджень. Буде продовжений аналіз існуючих педагогічних підходів до викладання екології спорту у вищих навчальних закладах (університетах), які займаються викладанням для спортивної галузі, як в Україні так і закордоном.

Література

1. Імас Є.В. Гармонізація природокористування як перспективний напрям виконання положень концепції сталого розвитку спорту / Є.В. Імас, С.М. Футорний, О.І. Циганенко // Спортивна медицина, фізична терапія та ерготерапія. – 2022 - №1. - С. 9 – 14.
2. Імас Є.В. Концепція сталого розвитку. Міжнародна конференція «Актуальні проблеми сучасної олімпійської освіти» (9 грудня 2016 р.). Київ: Національний університет фізичного виховання і спорту України. - Режим доступу: <https://uni-sport.com.ua/content/pro-provedennya-mizhnarodnogo-forumu-olimpiyskyy-sport-istoriya-i-suchasnist>, 2016.
3. Імас Є.В. Екологія спорту: монографія / Є.В. Імас, О.І. Циганенко, С.М. Футорний, О.В. Ярмолюк. - Київ: Олімпійська література, 2018. - 256 с.
4. Корольова Н. Перша у Німеччині кафедра екології спорту. Made for minds (MD) / Н. Корольова, А. Брунс. - Режим доступу: <https://www.dw.com/uk/спорт-і-довкілля-що-вивчають-на-першій-у-німеччині-кафедрі-екології-спорту/a-54625130>, 2022.
5. Краснянська Н.Д. Сталий розвиток та екологічна освіта / Н.Д. Краснянська, О.Р. Слободянюк // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школі. - 2021. - Т.3(74).- С.31 - 35.
6. Li X, Yu R, Yan C, Xie H. A Study on the Path to the Sustainable Development of Sports-Consuming Cities-A Qualitative Comparative Analysis of Fuzzy Sets Based on Data from 35 Cities in China. Int J Environ Res Public Health. 2022 Aug 17;19(16):10188. doi: 10.3390/ijerph191610188. PMID: 36011820; PMCID: PMC9407694.
7. Українсько - Баварська конференція з цифрової освіти, м. Байройт, Байройтський університет. - Режим доступу: https://www.uni-regensburg.de/assets/bayhost/de/aktuelles/concept_abcde.pdf, 2022.
8. Освітні програми перший (бакалаврський) рівень вищої освіти Національного університету фізичного виховання і спорту України. - Режим доступу: <https://uni-sport.edu.ua/content/osvitni-programy>, 2022.
9. Освітньо - професійна програма Національного університету фізичного виховання і спорту України «Менеджмент у спорті» другого (магістерського) рівня вищої освіти. - Режим доступу: [www: https://uni-sport.edu.ua/sites/default/files/vseDocumenti/opp_magistr_menedzhment_zminy_vid_06.21.pdf](https://uni-sport.edu.ua/sites/default/files/vseDocumenti/opp_magistr_menedzhment_zminy_vid_06.21.pdf), 2022.
10. Степова О.В. Особливості інтегрування екологічної освіти в навчальний процес закладів вищої освіти / О.В. Степова, В.В. Рома // Екологічні науки. - 2019. – Випуск 1(24). -Т.1. - С. 137 – 142.
11. Терлецький В.К. Екологічна освіта для сталого розвитку суспільства / В.К. Терлецький, Н.В. Ольхова – Марчук, В.В. Кушнір // Екологічні науки. -2021. - Випуск 5(38).- С.24 – 28.
12. Циганенко О.І. Методологічні положення викладання екології фізичної культури і спорту як складової системи екологічної освіти у вищих фізичної культури і спорту України / О.І. Циганенко, С.М. Футорний, Н.А. Скларова, Л.Ф. Оксамитна // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. - Серія №15. - Науково - педагогічні проблеми фізичної культури (Фізична культура і спорт). - 2017. - Випуск 9(91)17. - С.121 - 125.
13. Циганенко О. Збалансоване природокористування як важлива складова реалізації концепції сталого

розвитку у галузі спорту / О. Циганенко, Я. Першегуба, Н. Склярєва // Теорія і методика фізичного виховання і спорту. - 2021. - Випуск 4. - С.87 - 91.

14. Tsyhanenko O. Methodology of environmental establishment educational establishment physical culture and sports of Ukraine / O. Tsyhanenko, Ya. Pershehuba, N. Sklyrova, L. Oksamytna // Екологічні науки. - 2017. - № 16 -19. - P.157 – 164.

References

1. Imas E.V. Harmonization of nature use as a promising direction for the implementation of the provisions of the concept of sustainable development of sports/ E.V. Imas, S.M. Futorny, O.I. Tsyhanenko // Sports medicine, physical therapy and occupational therapy. - 2022 - №1. - P.9 -14.

2. Imas E.V. The concept of sustainable development. International conference «Current problems of modern Olympic education» (December 9, 2016). Kyiv: National University of Physical Education and Sports of Ukraine. -Access mode: <https://uni-sport.com.ua/content/pro-provedennya-mizhnarodnogo-forumu-olimpiyskyu-sport-istoriya-i-suchasnist>, 2016.

3. Imas E.V. Ecology of sport: a monograph / E.V. Imas, O.I. Tsyhanenko, S.M. Futorny, O.V. Yarmolyuk - Kyiv: Olympic Literature, 2018. - 256 p.

4. Koroleva N. The first department of sports ecology in Germany. Made for minds (MD) / N. Koroleva, A. Bruns. - Access mode: <https://www.dw.com/uk/спорт-і-довкілля-що-вивчають-на-першій-у-німеччині-кафедрі-екології-спорту/a-54625130>, 2022.

5. Krasnianska N.D. Sustainable development and environmental education / N.D. Krasnyanska, O.R. Slobodyanyuk // Pedagogy of creative personality formation in higher and general education schools. - 2021. - Vol. 3(74). - P. 31 - 35.

6. Li X, Yu R, Yan C, Xie H. A Study on the Path to the Sustainable Development of Sports-Consuming Cities-A Qualitative Comparative Analysis of Fuzzy Sets Based on Data from 35 Cities in China. Int J Environ Res Public Health. 2022 Aug 17;19(16):10188. doi: 10.3390/ijerph191610188. PMID: 36011820; PMCID: PMC9407694.

7. Ukrainian - Bavarian Conference on Digital Education, Bayreuth, University of Bayreuth. - Access mode: [www: \[http://www.uni-regensburg.de/assets/bayhost/de/aktuelles/concept_abcde.pdf\]\(http://www.uni-regensburg.de/assets/bayhost/de/aktuelles/concept_abcde.pdf\)](http://www.uni-regensburg.de/assets/bayhost/de/aktuelles/concept_abcde.pdf), 2022.

8. Educational programs of the first (bachelor) level of higher education of the National University of Physical Education and Sports of Ukraine. - Access mode: <https://uni-sport.edu.ua/content/osvitni-programy>, 2022.

9. Educational – professional program of the National University of Physical Education and Sports of Ukraine «Management in Sports» of the second (master's) level of higher education. - Access mode: https://uni-sport.edu.ua/sites/default/files/vseDocumenti/opp_magistr_menedzhment_zminy_vid_06.21.pdf, 2022.

10. Stepova O.V. Peculiarities of integrating environmental education into educational the process of institutions of higher education / O.V. Stepova, V.V. Roma // Ecological sciences. - 2019. – Issue 1(24). -T.1. - P. 137 – 142.

11. Terletsky V.K. Environmental education for sustainable development of society / V.K. Terletskyi, N.V. Olkhova - Marchuk, V.V. Kushnir // Ecological sciences. - 2021. - Issue 5(38). - P. 24 -28.

12. Tsyhanenko O.I. Methodological provisions of teaching the ecology of physical culture and sports as a component of the system of environmental education in universities of physical culture and sports of Ukraine / O.I. Tsyhanenko, S.M. Futorny, N.A. Sklyrova, L.F. Oksamytna // Scientific journal of the National Pedagogical University named after M.P. Dragomanova. - Series #15. - Scientific and pedagogical problems of physical culture (Physical culture and sport). - 2017. – Issue 9(91)17. - P.121 – 125.

13. O. Tsyhanenko. Balanced nature use as an important component of the implementation of the concept of sustainable development in the field of sports / O. Tsyhanenko, Ya. Pershehuba, N. Sklyarova // Theory and methods of physical education and sports. - 2021. - Issue 4. - P.87 – 91.

14. Tsyhanenko O. Methodology of environmental establishment educational establishment physical culture and sports of Ukraine / O. Tsyhanenko, Ya. Pershehuba, N. Sklyrova, L. Oksamytna // Ecological sciences. - 2017. - № 16 -19. - P.157 – 164.

DOI 10.31392/NPU-nc.series15.2023.1(159).35

УДК: 796.032–057.874:37.017

Щербашин Я. С.

кандидата наук з фізичного виховання і спорту, доцент

Національний університет фізичного виховання і спорту України, м. Київ

ОЛІМПІЙСЬКА ОСВІТА В ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ГУМАНІСТИЧНИХ ЦІННОСТЕЙ У ШКОЛЯРІВ

Стаття присвячена аналізу потенціалу олімпійської освіти у системі формування гуманістичних цінностей у підростаючого покоління. Розглянуто олімпійську освіту як інноваційну педагогічну технологію, яка передбачає комплексний вплив на формування особистості як у духовному, так і фізичному плані. Ця технологія відповідає національній стратегії розвитку освіти в Україні, сприяє вдосконаленню системи виховання дітей та молоді на основі загальнолюдських цінностей, сприяє фізичному, духовно-моральному розвитку підростаючого покоління, формуванню соціально зрілої особистості, підготовці молоді до усвідомленого вибору сфери життєдіяльності. В роботі надана характеристика системи олімпійської освіти в світі, представлена модель формування ціннісних орієнтацій школярів старшого шкільного віку у процесі реалізації олімпійської освіти в загальноосвітніх навчальних закладах. Зазначено комплекс організаційно-педагогічних умов які забезпечують ефективність її реалізації.

Ключові слова: олімпійська освіта, гуманістичні цінності.

Shcherbashyn Y. S. Olympic education in the process of forming humanistic values in school students. This